

DR. MUNCZIG DÉNESNÉ (Baja, 1966. december 16.) magyar-orosz-angol szakos középiskolai tanár, közművelődési szakember. Szegeden a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, majd Pécsen a Janus Pannonius Tudományegyetemen szerzett diplomát. 19 évig középiskolában tanított, volt a Bajai Rádió ügyvezetője, jelenleg Baján a Polgármesteri Kabinet kulturális referense és a Bácskai Népfőiskola vezetője.

ÉRTÉKŐRZÉS, ÉRTÉKTEREMTÉS – HELYI KÖZÖSSÉGEK EGYMÁSRA TALÁLÁSA, AVAGY CIVIL ÖSSZEFOGÁS BAJÁN

A Bácskai Népfőiskola 2012/2013-ban Baján és hat környező településen Helyi Értéktár készített Imre Károly kérdőíve alapján, amely a *Hungarikumok, helyi értékek* című népfőiskolai füzetben jelent meg. Az értéktár elkészítésének költségeit a lakiteleki Népfőiskola Alapítványtól pályázaton nyertük.

Szintén pályázati pénzből valósítottuk meg a „Rejtett értékek – ahogy én látom” című digitális fotópályázatot.

A pályázat egyik célja az volt, hogy a 13-18 éves fiatalok figyeljenek fel a tágabb és szűkebb környezetükben, családjaikban, közösségeikben meglévő értékekre (természeti, épített, hagyomány, népszokás stb.), valamint az anyaggyűjtés, a beszélgetések során alakuljon ki kapcsolat köztük és a közösség számára fontos tudással rendelkező személyek, családtagok között. A másik cél pedig az volt, hogy a beérkezett fotók és a hozzájuk tartozó leírások tovább gazdagítsák a már meglévő Helyi Értéktárat.

A helyi Duna Fotóklub tagjai felajánlották, hogy szívesen segítik szakmai tanácsokkal a fiatalokat, hogy minél jobb fotók készülhessenek. Erre több alkalommal is sor került. A zsűrizésben részt vett a Bajai Hajómalom Egyesület, a Bajai Turisztikai Nonprofit Kft., a Fotó Pongó Hungary Kft., a Duna Fotóklub és zsűri elnökként Imre Károly, a Nemzeti Közművelődési Intézet Bács-Kiskun Megyei Irodájának vezetője. A pályázati előkészít-

tés, a zsűrizés, a díjkiosztó során a fent említett civil szervezetek között kialakult jó munkakapcsolat és azonos érték szemlélet a jövőben is folytatódó együttműködést eredményezett, erősítve ezzel a bajai civil szférát. A zsűri összes tagjának lehetősége volt a neki legjobban tetsző pályamunka díjazására. Így az első három helyeztetten kívül még hatan különdíjban részesültek. A Fotó Pongó Hungary Kft. az összes pályázónak kedvezményt ajánlott fel fénykép előhívásnál.

A gyerekek munkáiból kiderült, hogy a pályázat révén családi kapcsolatok váltak szorosabbá (dédpapa-déd-

unoka), egy városszéli iskolában hátrányos helyzetű gyerekeket alkotó közösséggé kovácsolt egy tanító néni, a helyi romák bemutatkoztak táncukkal, ruháikkal, s elnyerték a zsűri elnökének különdíját is, a gyerekek régi szakmákat ismerhettek meg, egy vajdasági (Kupuszina-Bácskertes) természeti táj bemutatásra került Baján, kapcsolat alakult bácskertes és szeremlei fiatalok között. A Bácskai Népfőiskola soron következő rendezvényén az összes pályázó egy-egy alkotásából nyílik kiállítás, ahol ismét együtt lesznek a gyerekek, családtagok, szomszédok, civil szervezetek.

REJTETT ÉRTÉKEK – AHOGY ÉN LÁTOM

A Bácskai Népfőiskola Társaság digitális fotópályázatot hirdet 13-18 éves fiataloknak.

Mutasd be családod, szűkebb környezeted, lakóhelyed értékeit. Lehet olyan személy, aki a közösség számára fontos tudással rendelkezik (pl. kézműves, amatőr helytörténész, vőfély, helyi ételek receptjeinek ismerője, gyűjteménye van, hangszeren játszik, táncos, stb.), lehet értékes épület, tárgyi emlék, természeti szépség, ma is élő hagyomány, népszokás, régről fennmaradt családi ünnep!

Olyan témát válassz, amit kevesen ismernek!

Beküldhetsz legfeljebb 5 önálló témájú képet és/ vagy 5 darabból álló sorozatot. A képek legalább 3 MB méretűek legyenek, azért, hogy ki tudjuk vetíteni a díjak átadásakor.

A pályázatod minden témájához csatolni kell egy, legalább ½ gépelt oldal terjedelmű írást arról, hogy miért ezt a témát választottad, milyen értékeket mutatsz be!

JERKÓ ISTVÁN

Én Dédnagyapámat szeretném bemutatni a pályázatomban. Jerkó Istvánnak hívják, az idén lesz 90 éves, Baján, a Parti utcában lakik. Ő egy nehéz, de nagyon szép munkát végzett egész életében, szűcsmester volt. Ma már sok gyerek nem is tudja, mit jelent a szűcs szó. Szőrméből készített bundákat, mellényeket, kucsmákat, kalapokat és még sok minden mást.

Amikor a fényképeket készítettem és kérdezgettem, nagyon szívesen mesélt az életéről. Elmondta, hogy amikor elvégezte a 6. elemi osztályt, szakmát kellett választania. Mindenáron ács akart lenni, az tetszett neki legjobban. El is kezdte az ács-tanonckodást, Vukovics Lajos mester keze alatt.

Az édesapjának ez egyáltalán nem tetszett, elvitte onnan, és beíratta a szűcs iparos iskolába. A megye első szűcse, Mormor Ferenc volt a mestere. 4 évig tanult nála, akkoriban az volt a szokás, hogy a tanonc a mesternél is lakott. A Dédnagyapám Csátics Antallal és Báthori Mátyással együtt tanulta a szűcsmesterséget. 1938-42-ig Pesten dolgozott, majd 1944-ben elvették munkaszolgálatosnak. Ott is a tű és a cérna volt a fegyvere, a szakmájában dolgoztatták. 1945-ben tért haza a munkaszolgálatból, még vagy 2 évet dolgozott a mestere keze alatt, ezután önálló lett. 50 évig volt kisiparos.

Elmesélte, hogy először kézzel varrt mindent, ez fárasztó és nehéz volt, meg nem is haladt úgy a munkával, ahogy szeretne volna. A képen látható varrógépet barátjával, Füves Györggyel közösen vásárolták Budapesten egy Ádler nevű ember boltjában, 3500 Ft-ért, ami akkor nagyon sok pénz volt. Kimondhatatlanul boldog volt ettől a kétszálás géptől, mert nagyon megkönnyítette a munkáját, az életét. Később vett még egy gépet és azután már kellett kézzel varrnia.

A Dédnagyapám műhelyében még megtalálhatóak ezek a szűcsgépek, még mindig kiválóan működnek. Az egyik képen látható egy próbababa, amire a bundákat terítette készítés közben, ezt a bundát, ami éppen rajta van, most javítja. Ami úgy néz ki, mint egy fából készült bomba, az volt a kucsmák alapformája.

A Dédnagyapám nagyon jó szűcs volt, még Szegedről is jártak hozzá varratni. Az egyik képen látszik, hogy még ezüst gyűrű kitüntetéssel is kapott a Kisiparosok Országos Szövetségétől.

A legnagyobb elismerés azonban az, hogy szerették őt a megrendelők, elégedettek voltak a munkájával, így szépen el tudta tartani a családját. Ma már új dolgokat nem készít, hiszen közel 90 éves, de javításokra még fel-felkéri a régi kuncsaftok. A 60 éven át hűséges eszközei, gépei még mindig kiszolgálják, segítenek neki abban, hogy kiválóan végezze a munkáját.

Szerintem a Dédnagyapám a legjobb szűcs, én nagyon büszke vagyok rá.

BALOGH MÁTÉ

Sugovica Általános Iskola (Kiscsávolyi Iskola)
A pályázatban anyukám, Oláh Emese, segített
Születési évem: 2000

A ZONGORAHANGOLÓ

A témát azért választottam, mert az elektronikus hangszerek elterjedésével kivesző szakmáról van szó. Egyre kevesebben művelik. Mivel nagyapám pályafutása során nagy művészek koncertjeire is hangolta a zongorát, magas fokú ismeretekre volt szüksége, elsősorban a hangfizika, az

akusztika tudományában. Baja zenetörténete szempontjából érdekes, hogy Fischer Annie zongoraművésznék is hangolta a zongorát, aki 14 éves korában, 1929-ben játszott Baján zeneakadémiai növendékként, hogy kedvet ébresszen a zenetanulásra, így a zeneiskola megalapítására.

Egy korszerű zongora szerkezeti része (mechanikája) legalább 85 különféle összetevőből áll, ezért a javítása is bonyolult művelet. Én a befejező részt, a hangolást választottam ki. Ennek lényege, hogyha megfeszítjük a húrt a hangolókulccsal, akkor magasabb hangot ad. Mivel ugyanahhoz a hanghoz alkalmanként három vagy négy húr is tartozhat, ezeket külön-külön kell egymáshoz igazítani. Ezt a műveletet igyekeztem a fotón ábrázolni.

Szívesen választottam ezt a témát, mert a fizika tantárgy az iskolában különösen érdekel. És, mert egy kivesző szakmát sikerült megörökítenem.

BRUTTYÓ DÁNIEL

III. Béla Gimnázium, Baja
Segítséget kaptam nagynénémétől,
Gál-Kézi Tímea fotóművésztől,
a bajai Duna Fotóklub tagjaitól.
Az utóbbi években
minden fotókiállítást megnéztem.
Születtem 1998-ban.

GLAVATITYNÉ FÖLNAGY ÁGNES

Glavaticyné Fölnagy Ágneszt választottam pályázatom témájául, mert ő volt a tanító nénim alsó tagozatban, és azért, mert kevesen tudják, hogy milyen értékes munkát végez. Nagyon jó a kézügyessége, szereti a gyerekeket, és oda is figyel rájuk. Tavaly nyugdíjba ment, negyvenévi munka után, de most is visszajár az iskolába kézműves foglalkozásokat tartani.

Nagyon sokfélét tanít nekünk. Vele kipróbálhattuk az üvegfestést, a mozaikkészítést, agyagozást, és még sok-sok más dolgot. Mindig ki tudja találni, hogy nagyon kevés pénzből, hogyan szerezzék be az alapanyagokat. Gyűjtögeti a maradék csempéket, abból csodaszarvast, turulmadarat ábrázoló mozaikot készítünk. Húsvét előtt tojáshéjból is készítettünk mozaikokat.

Sikerült beszereznie egy korongozót és égetőkemencét. Így igazi fazekas munkákat is tudunk készíteni. A használt linóleumot is gyűjti, ezek az alapanyagok a linómetszéshez. A gyerekek nagyon szeretnek a Kisművészek szakkörben alkotni. Sok sikert is értek már el városi, megyei, sőt országos versenyeken. Az utolsó nagy siker, hogy két gyerek alkotása a Parlamentben fog szerepelni az „Így látom a Parlament épületét” című kiállításán.

Ötletével, keze munkájával mindig szépen feldíszíti az iskolánkat. Ő egy igazi rejtett érték.

TORMÁSI NIKOLETT

Sugovica Általános Iskola

Segítőm: Magyar Edit

Születési évem: 1999

A ROMA TÁNC

Én a roma táncot választottam pályázatom témájának. Szerintem a romák táncra rejtett érték. Nekünk ez fontos része az életünknek, és ehhez értünk a legjobban. Mi nagyon szeretünk táncolni, és ezt szeretnénk tovább adni a következő generációnak is. Már a kicsik és szeretnek és tudnak táncolni, ezt bizonyítják a képek, amiken Vira, Klaudia, Terike, Marika, Epra és a másik Klaudia szerepelnek.

A táncra a gyors, apró lépések jellemzőek. Mi szüleinktől tanultunk, és persze a kisebbeket már mi is tanítjuk, és segítünk nekik, ahogy tudunk.

Viszont a ruha is fontos! Általában a lányoknál az élénk színű, hosszú, rózsás rakott szoknyák és a rózsás fűzők mutatnak legszebben.

Sokszor fellépünk különböző roma rendezvényeken, aminek nagy sikere van. Leginkább régi cigányzenékre jó és szép táncolni, mert az a hagyományos. Pl.: Kaly Jag, Termipe, Párno Grászt stb...

Azért veszek részt a pályázaton, hogy sokan megismerjék, tartsák fontosnak és becsüljék a roma szokásokat!

NEVEM: BALOGH DIÁNA

Iskolám: Kiscsávolyi Iskola

(Sugovica Általános Iskola és Sportiskola)

Segített a felkészülésben: Magyar Edit

Születési évem: 1998

STUKA

A képek a Stukában, Kupuszina közelében készültek, ami nagyszerű hely egy kis kikapcsolódásra. Ezért is mentünk pont oda, ám a felfedezés séta közben olyan dolgokat láttunk, amiket nem hagyhattunk megörökítés nélkül.

E mesebeli táj számtalan vadállatnak és milliónyi növénynek ad otthont. Ebben az erdőben található egy kocsmá is, az ott dolgozó emberek kedvesek, és tiszta szívből nyújtanak segítséget az odatévedő barangolóknak. A horgászvendéglő ma már védett terület, régen azon a helyen ünnepeltük a falunapokat és a futóversenyek is ott voltak. A sűrű és valóban egészséges erdő mellett folyik a Duna. Csak meghatározott halfajtákat lehet horgászni. A lesekből nyugodtan lehet nézni a sürgő-forgó érdekes állatvilágot (vaddisznókat, őzeket és szarvasokat, rókákat, sakálokat, nyulakat). A falu apraja-nagyja ezt az erdőt tartotta régebben a tökéletes majálisozás helyszínének. A folyó másik oldalán található Tito kastélya, ahova csak csónakkal lehet átjutni. Ez a hely is olyan, melyet az ember ritkán hagyja ki. A Stukát a kupuszinai lakosság a környék tíz legszebb csodája közé sorolja. Rekreációs hely, része a Gornje Podunavlje nemzeti parknak.

A fotók, melyeket készítettünk a helyről, inkább a nyugalmat sugározzák, de a Stuka tavasszal is mesés. Olyankor a lesből szokásunk figyelni a csicsergő madarakat, és hallgatni énekeiket.

SZOMORÚ TÁJ

A táj ilyenkor tiszta üres,
és még az idő is szeles.
Nehéz ekkor boldognak lenni,
csak, hogy sajnos, nincs mit tenni.

Ilyenkor a szomorúság mindig a lelkemben él,
mikor lesz végre kész az idei tél?
Várom már azt a pillanatot,
mikor a boldogság bennem újra felragyog.

PACAL ANDREA

József Attila Általános Iskola, Kupuszina

Segítő tanár: Bauer Laura, magyarszakos és Banda Irén, pszichológus

Születési dátum: 2001.07.23.

SZENT GYÖRGY KÁPOLNA

A Szent György Kápolnát választottam pályázatom témájának, mert homokszínű téglái és a környezete igen megragadtak. A Rudnay Gyula utca elején, egy domboldalon emelték. Az épületet régen a szerbek temetőkápolnának használták. A temető már tönkrement, az ép síremlékeket elvitték a Szerb Templom kertjébe. A domb oldalában, földön fekvé még van még néhány törött, sérült márvány síremlék.

Egy időben a kápolna igen tönkrement, falai leomlottak, a kerítésének tégláit széthordták. Szerencsére volt néhány környékbeli lakos, akik összefogtak és B. Mikli Feri bácsi vezetésével elérték, hogy város a újjáépítette. Feri bácsi ígéretet tett, ha rendbe teszik az épületet, ő ingyen kifesti.

Így is történt. B. Mikli Ferenc festőművész önzetlen szívéből freskókat festett a kápolna belső falaira, melyek Jézus életének fontos részeit ábrázolják. Láthatjuk az angyali üdvözetet a jobb oldalon, Jézus keresztelkedését a bal oldalon. Elöl a keresztre feszítést, a sírba tételt, és a mennybemenetelt. A jelenetekben híres festők arca is feltűnik, például Rudnay Gyula, Tóth Menyhért és Derkovits Gyula. A kijárat felett látható a kápolna névadója, Sárkányölő Szent György, amint leszúrja a sárkányt. A bejárat fölött pedig Feri bácsi családja. A szerb emlékek előtt tisztelegve megfestette Cirillt és Metódot, Szent Miklóst és Szent Szávát. A mennyezetben Szűz Máriát a kis Jézussal.

Az iskolánkban minden évben van egy Szent György-napi Vigasságok című rendezvény, aminek alkalmából Feri bácsi szokta bemutatni a gyerekeknek a Kápolnát. Feri bácsi, bár már 90 éves, de nagyon szívesen teszi ezt, hiszen ő is a kiscsávolyi iskolába járt 1926-1930 között.

Jó lenne, ha minél többen megismernék és látogatnák ezt a szép kis épületet, amit Feri bácsi a Megbékélés Kápolnájának nevezett el.

RITZL RÉKA

Sugovica Általános Iskola (Kiscsávolyi Iskola)